

Memo

datum 2 juni 2021
aan Dutch Sustainable Brands B.V.
van Antea Group
project Zonnepark The Dutch RO en landschap
projectnr. 0466377.100
betreft Memo kleine marters, heikikker en grote modderkruiper

Aanleiding

Als gevolg van het realiseren van een nieuw zonnepark te gemeente West Betuwe, krijgt het huidige landschap een nieuwe inrichting. In voorliggende memo wordt beschreven of de kleine marterachtigen mogelijk leefgebied in het plangebied hebben. In de voorafgaande natuurtoetsen waren deze soorten nog niet beschermd, waardoor deze toentertijd niet zijn meegenomen. Verder beschrijft de memo de effecten van het plan op de heikikker en grote modderkruiper. Deze soorten zijn bij eerdere natuurtoetsen in het plangebied waargenomen, maar de effecten van het plan op de soorten is onvolledig bekend.

Gebiedsbeschrijving

Het gebied bestaat voornamelijk uit braakliggend terrein vanwege werkzaamheden met betrekking tot de realisatie van een geluidswal met een toekomstige hoogte van bijna 10 meter. Deze geluidswal wordt gesitueerd tussen het beoogde zonnepark en de Betuwelijn/A15, direct ten zuiden van het plangebied. In het noorden van het plangebied zijn enkele percelen bestaande uit grasland aanwezig. In het oosten van het plangebied zijn verder enkele percelen met verruigde vegetatie (voornamelijk rietkragen) aanwezig. Ook zijn in en rondom het plangebied gebieden en watergangen aanwezig, welke zijn ingericht als compensatiegebied voor de heikikker en grote modderkruiper (Antea Group 2017a). In het noordelijk deel van het plangebied zijn watergangen tussen percelen aanwezig. De breedte van deze watergangen varieert tussen de twee en acht meter. De diepte van de watergangen is tot 40 centimeter. Mogelijk is het plangebied, of een deel van het plangebied, vervuild (geweest) door het gebruik van staalslakken bij de realisatie van de grondwal. In Figuur 1 is een impressie van het plangebied gegeven.

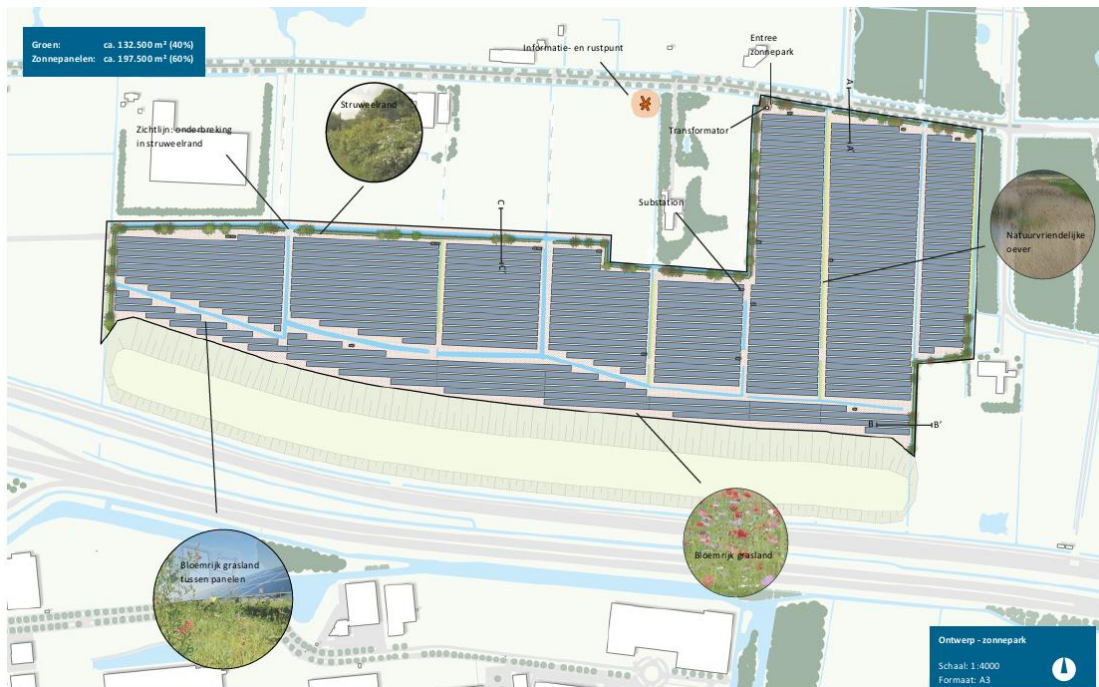

Figuur 1. Impressie plangebied.

Planvoornemen

Het grootste deel van het plangebied wordt een grasland, waarop zonnepanelen geplaatst worden. Direct rond en onder de zonnepanelen is ruimte voor lage natuurlijke begroeiing. Tussen de zonnepanelen wordt gestreefd naar een hoge soortenrijkdom door middel van bloemrijk grasland. Aan de randen van het plangebied wordt een struweel met inheemse gebiedseigen soorten (zoals de veldesdoorn en meidoorn) met een gemiddelde doorsnede van vier meter gerealiseerd. Tussen het struweel en de zonnepanelen loopt een onderhoudszone van vier meter breed. De bestaande watergangen blijven vrijwel allemaal behouden. Op de plek waar de entree van het park komt zal een klein gedeelte gedempt worden zodat het park bereikbaar wordt en ook enkele kleine oost/west slootjes worden gedempt. De bestaande noord/zuid liggende sloten, die mede het kavelpatroon bepalen, blijven allemaal behouden. Een aantal van deze sloten worden voorzien van natuurvriendelijke oevers zodat ze geschikter worden voor de flora- en fauna in het gebied. De grens van het gehele zonnepark zal voorzien worden van een watergang met struweel ter afscherming/inpassing. Tenslotte wordt alleen vlak bij de geluidswal een klein hekwerk geplaatst zodat men niet vanaf de geluidswal het zonnepark kan bereiken.

De landschapselementen worden ecologisch beheerd. Bij dit beheer worden de elementen niet tegelijk afgezet en blijven voedsel, schuilplaatsen en nestgelegenheid beschikbaar voor dieren. Met afgezaagde takken worden rillen gerealiseerd indien hier ruimte voor is op het zonnepark. In Figuur 2 is een impressie van het planvoornemen gegeven.

Figuur 2. Planvoornemen zonnepark The Dutch.

Bureaustudie - Beschermd soorten in het plangebied

Grote modderkruiper en heikikker

Uit onderzoek van Antea Group in 2017 bleek uit E-DNA onderzoek dat de grote modderkruiper voorkwam in enkele wateren in het plangebied (Figuur 3, Antea Group 2017b). Ook bevond zich in het plangebied voortplantingsbiotoop en landbiotoop van de heikikker, dit is vastgesteld op basis van het aantreffen van subadulten (Figuur 4; Antea Group 2016, Antea Group 2017b).

Figuur 3. Leefgebied van grote modderkruiper in het plangebied (rood omlijnd). Bron: Antea Group 2017b.

Figuur 4. Leefgebied van heikikker in het plangebied (rood omlijnd). Bron: Antea Group 2017b.

Kleine marterachtigen

Tijdens eerdere toetsingen aan de wet natuurbescherming stonden de kleine marterachtigen nog op de vrijstellingslijst. Sinds maart 2019 zijn de wezel, hermelijn en bunzing echter beschermd in provincie Gelderland. Hierom dient onderzocht te worden of het plangebied (essentieel) leefgebied voor kleine marterachtigen bevat. Uit data van het NDFF (2016-2021) blijkt dat op de A15 direct aangrenzend aan het plangebied meermaals bunzingen zijn waargenomen (verkeersslachtoffers). De wezel is binnen een straal van 2,5 kilometer van het plangebied waargenomen. Hermelijnen zijn niet in of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen.

Terreinbezoek - Beschermd soorten in het plangebied

Op 18 maart 2021 is vanaf circa 13:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt, regenachtig weer met een temperatuur van circa 7 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen.

Grote modderkruiper en heikikker

In het plangebied zijn watergangen aanwezig welke geschikt zijn voor de grote modderkruiper en heikikker. De aanwezigheid van deze soorten is eerder aangetoond (Antea Group 2017b). Daarnaast is geschikt landbiotoop voor de heikikker in het plangebied aanwezig (zie ook Figuur 1). Op basis van het terreinbezoek is aanwezigheid van de soorten in het plangebied niet uit te sluiten.

Kleine marterachtigen

Marterachtigen komen voor op locaties met voldoende voedselaanbod en voldoende schuilplaatsen/dekking. Het grootste deel van het plangebied (het braakliggend deel en het open weiland), zijn hierom ongeschikt voor de marterachtigen door het gebrek aan dekking. In het noordoostelijk deel van het plangebied is echter een perceel welke geschikt is als leefgebied voor marterachtigen. Hier bevindt zich een grasland met aangrenzend verruigde vegetatie. In deze verruigde vegetaties zijn ook bramenstruiken aanwezig, welke als verblijfplaats kunnen dienen. Ook bevinden zich hier enkele lijnvormige elementen, namelijk watergangen met rietkragen, welke beschutting en een migratieroute bieden. De aanwezigheid van (essentieel) leefgebied van de wezel, hermelijn en bunzing in het plangebied kan hierom niet worden uitgesloten. De ligging van het geschikte gebied voor kleine marterachtigen binnen het plangebied is in Figuur 5 weergegeven. Een impressie van het geschikte biotoop is in Figuur 6 weergegeven.

Figuur 5. Ligging van geschikt gebied voor kleine marterachtigen binnen het plangebied. Bron: QGIS-PDOK.

Figuur 6. Impressie van geschikte gebieden voor kleine marterachtigen binnen plangebied.

Effectbepaling plan

Grote modderkruiper

In enkele watergangen in het gebied is de aanwezigheid van de grote modderkruiper in 2017 aangetoond. Een deel van de watergang waar de modderkruiper is aangetoond, wordt gedempt (Figuur 7). Indien in deze wateren nog steeds grote modderkruipers aanwezig zijn, gaat leefgebied van de grote modderkruiper verloren. Verwacht wordt dat de grote modderkruiper nog steeds aanwezig is, doordat de watergangen geschikt zijn. De onderzoeksresultaten zijn drie jaar geldig, wat inhoudt dat de aanwezigheid van de grote modderkruiper opnieuw aangetoond dient te worden. Ook wordt een deel van de noordelijke watergang gedempt voor een toegangslocatie tot het zonnepark. Indien in deze sloot een migratieroute van de grote modderkruiper aanwezig is, wordt de functionaliteit van de sloot aangetast. Hierom dient ook op deze locatie nader onderzoek plaats te vinden om de functie van de watergang voor de grote modderkruiper aan te tonen. Dit onderzoek gebeurt door middel van e-DNA onderzoek en kan het hele jaar door plaatsvinden. Er dient één bezoek plaats te vinden waarbij watermonsters worden genomen.

Heikikker

Enkele watergangen waar de aanwezigheid van de heikikker is aangetoond worden gedempt (Figuur 7). Indien in deze watergangen nog steeds heikikkers aanwezig zijn, gaat voortplantingsbiotoop van de heikikker verloren. Daarnaast bevindt zich landbiotoop van de heikikker in het plangebied. Dit landbiotoop zal worden aangetast door het planvoornemen. Verwacht wordt dat de heikikker nog aanwezig is in het plangebied, doordat de watergangen en landbiotopen geschikt zijn. De onderzoeksresultaten zijn drie jaar geldig, wat inhoudt dat de aanwezigheid van de heikikker opnieuw aangetoond dient te worden. Hierbij wordt het soortinventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus gevolgd. Het leefgebied van de heikikker kan aangetoond worden door kooractiviteit, vangst van larven of vangst van juveniele/volwassen heikikkers. De kooractiviteit wordt geïnventariseerd met 2 tot 3 bezoeken in de periode eind februari tot begin april. De vangst van larven gebeurt met twee bezoeken in de periode mei en juni, terwijl de vangst van juveniele/volwassen heikikkers gebeurt met twee bezoeken in de periode augustus en september. Het zomer en winterbiotoop wordt beoordeeld op basis van een expert.

Figuur 7. Te dempen watergangen binnen het plangebied (rode stippellijn) ten opzichte van het plangebied (zwart omkaderd). Bron: Croonenburo5, 2021.

Kleine marterachtigen

Foerageergebied en verblijfplaatsen van de kleine marterachtigen worden in het plangebied verwacht. Tijdens de realisatiefase zullen deze foerageergebieden en verblijfplaatsen verdwijnen. In de uiteindelijke situatie kan het plangebied ingericht worden om deze functies voor marterachtigen weer te vervullen, door bijvoorbeeld rillen aan te leggen als verblijfplaatsen en de vegetatie in en rondom het zonnepark geschikt te maken als foerageergebied. Het is echter verboden om zonder ontheffing verblijfplaatsen en (essentieel) foerageergebied te vernietigen. Hierom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied. Dit gebeurt middels nader onderzoek dat plaatsvindt volgens de handreiking van provincie Noord-Brabant, aangezien provincie Gelderland nog geen eigen handreiking heeft. Er dienen wildcamera's geplaatst te worden. Het onderzoek kan het hele jaar plaatsvinden, maar de lengte van het onderzoek hangt af van de periode. In de actieve periode (maart-augustus), dienen de camera's zes weken actief te zijn. Buiten de actieve periode (september-februari), dienen de camera's minimaal 12 weken geplaatst te worden. Op basis van de opgedane ervaring binnen Antea Group raden wij sterk aan dit onderzoek tussen 15 maart en september te laten plaatsvinden.

Conclusies

Het plangebied heeft geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper, heikikker en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). De grote modderkruiper en heikikker worden verwacht op basis van geschikt leefgebied en eerdere waarneming van deze soorten. De kleine marterachtigen worden verwacht op basis van geschikt leefgebied. Voor alle soorten dient nader onderzoek uitgevoerd te worden om inzicht te krijgen in de aanwezigheid in het plangebied en het gebruik van de biotopen binnen het plangebied.

Bij eerdere werkzaamheden is vervuiling door staalslakken in de buurt van het plangebied opgetreden. Aangezien onbekend is of en in hoeverre deze vervuiling in voor de grote modderkruiper en heikikker geschikte watergangen, op geschikt landbiotoop voor de heikikker en potentieel leefgebied voor de kleine marterachtigen binnen het plangebied heeft plaatsgevonden, blijft nader onderzoek naar de soorten nodig om deze te kunnen uitsluiten van het plangebied.

Bronnen

Antea group, 2016. *Ecologisch werkprotocol parkeerterrein de Dutch.*

Antea Group 2017a. *Grondwal The Dutch Zuidbaan. Wet natuurbescherming – aanvraag ontheffing soortenbescherming Mitigatie- en compensatieplan.* Projectnummer 404043. 20 juni 2017.

Antea Group 2017b. *Grondwal The Dutch Zuidbaan. Onderzoek heikikker, rugstreeppad, platte schijfhoren en grote modderkruiper.* Projectnummer 404043. 20 juni 2017.

BIJ12, 2017a. *Kennisdocument grote modderkruiper (Misgurnus fossilis).* Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. *Kennisdocument heikikker (Rana arvalis).* Versie 1.0, juli 2017.

Landschappelijke inpassing Zonnepark The Dutch.

Netwerk groene bureaus, 2017. *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming.*

Provincie Noord-Brabant, 2017. *Handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming.*